

BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHISINING ETNOPEDAGOGIK MADANIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING USLUBIY ASOSLARI

To'xtasinov Abror Rustamovich

Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11191069>

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyatini takomillashtirish va uning mazmuni, ularda etnopedagogik madaniyatini yuksaltirishda musiqa san'ati ulkan ta'sir kuchiga ega bo'lgan tarbiya vositasi ekanligi va har tomonlama yetuk, barkamol shaxsni tarbiyalashda musiqa va musiqiy tarbiyaning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: San'at, musiqa, estetika, etika, etnopedagogika, tarbiya, ta'lim va tarbiya, madaniyat, pedagogik madaniyat, ma'naviyat.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF IMPROVING THE ETHNO- PEDAGOGICAL CULTURE OF THE FUTURE MUSIC TEACHER

Tukhtasinov Abror Rustamovich

Doctoral student of Namangan state university

Annotation: In this article, the improvement of ethnopedagogical culture of the future music teacher and its content, in which the art of music is an educational tool with great influence in improving ethnopedagogical culture, and the importance of music and musical education in raising an all-around mature and well-rounded person. importance is highlighted.

Key words: Art, music, aesthetics, ethics, ethnopedagogy, upbringing, education and training, culture, pedagogical culture, spirituality.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭТНОПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ

Тохтасинов Абдор Рустамович

Докторант Наманганского государственного университета.

Аннотация: В данной статье рассматривается совершенствование этнопедагогической культуры будущего учителя музыки и ее содержание, в котором музыкальное искусство является образовательным средством, имеющим большое влияние на повышение этнопедагогической культуры, а также значение музыки и музыкального образования в воспитании всеобщего - Вокруг зрелого и всесторонне развитого человека. Подчеркивается важность.

Ключевые слова: Искусство, музыка, эстетика, этика, этнопедагогика, воспитание, образование и обучение, культура, педагогическая культура, духовность.

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyatini takomillashtirish barobarida joylardagi ta'lim sifatini oshirish mazmuni, shart-sharoitlari va imkoniyatlarini yanada kengaytirishni taqazo etadi. Shu o'rinda bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyatini kasbiy madaniyati mazmuni va mohiyatini to'g'ri belgilash asosiy vazifalardan biridir.

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy madaniyati ayniqsa etnopedagogik madaniyatida asosiy va muhim ro'l o'ynaydi. Shu o'rinda bo'lajak musiqa o'qituvchisining "kasb madaniyati"

tushunchasini tahlil qilish barobarida uning bir qator ko'rinishlarini keltirib o'tamiz. Ya'ni, "kasb madaniyati", "kasbiy madaniyat", "pedagogik madaniyat", "musiqiy madaniyat" va nihoyat "Bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyatini va kasbiy madaniyati" shular jumlasidandir. Eng avvalo musiqa pedagogikasi ta'limi tizimida "madaniyat" tushunchasiga murojaat etamiz.

Madaniyat iborasi bugungi gumanitar fanlar majmuasining (falsafa, madaniyatshunoslik, san'atshunoslik, sotsiologiya, tarix, etnografiya, antropologiya, erxeologiya, estetika, etika, san'at) biri bo'lib, unga aniq ta'rif berishda ko'pgina olimlar murojaat etgan. Keng ma'noda madaniyat deganda – insonlar tomonidan yaratilgan, mavjudlik va o'zini o'zi anglashning sun'iy sohasi, o'zaro ijtimoiy ta'siri va xulq-atvorni tartibga solishning asosiy manbai tushuniladi. Madaniyat jamiyat va shaxs taraqqiyotining tarixiy jihatdan eng ko'p belgilab beruvchi, uning moddiy va ma'naviy jihatdan o'zgarishlarini o'zida ifodalagan tushuncha. Ayni davrda xorijiy va mahalliy ilmiy tadqiqotlarda aynan madaniyatga oid bir qator qarashlar shakllanib bo'lgan, u kishilarning xulq-atvori va faoliyatini belgilovchi tizim sifatida qaraladi (A.G.Zdravomslom, B.F.Lomov, A.Ya.Flier, V.A.Yadov, U.Qoraboev), moddiy-ma'naviy qadriyat sifatida (A.I.Arnoldov, T.Maxmudov), faoliyat usuli sifatida (V.E.Davidovich, O.V.Xanova), shuningdek, jamiyat ijtimoiy va aholining ma'naviy hayotining turli sohalarida va qolaversa, shaxsni o'zini-o'zi anglash usuli sifatida, bastakor, kompozitor va ijrochilar tomonidan yaratilgan musiqiy asarni nafaqat ijro etib yetkazib berish, balki, uni ijro madaniyati sifatida ko'p bor tatqiq etilgan. Ko'rinib turibdiki, madaniyat, kasb madaniyati mazmun va mohiyatan ko'p qirrali va keng kategoriyali tushuncha ekanligini ko'rsatadi. Musiqa pedagogikasi ta'limi tizimida bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyatini takomillashtirishda kasbiy madaniyat tushunchasi, o'zining kontekstualligi, semantik sohasiga kirganligi, konseptual tizimda pedagogik faoliyatda "kognitiv" maqsadda talqin qilishga qaratilgan.[2]

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyati faoliyatini rivojlantirish, uning har bir sohada individual yondashish asnosida, kasbiy madaniyat faoliyati mahsuli jarayoni sifatida talqin qilishga asoslanadi. Mazkur yondashuvning tanlanishi, birinchidan, bo'lajak musiqa o'qituvchisi pedagogik faoliyati natijalari prizmasi orqali o'rganish imkonini berishi bilan bog'liq. Ikkinchidan, bajarilgan faoliyatning sifat darajasi bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik faoliyatini ko'rsatgichi bo'lib xizmat qilishi mumkin. Va nihoyat, uchinchidan musiqa o'qituvchisi faoliyatida aks ettirilgan kasbiy madaniyatning o'zi, uning tanlagan musiqa o'qituvchisi kasbining ijrochilik darajasini yuqori bo'lishiga bog'liq. Bu holat kasbiy pedagogik sohada zarur bo'lgan ijodiy kuchlari va qobiliyatlarini rivojlantirish o'lchovi bo'lib xizmat qiladi.

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining pedagogik kognitiv faoliyatida ko'rsatadigan ijtimoiy hayot segmentiga qarab, u o'zini u yoki bu shaklda namoyon qiladi. Bu esa bo'lajak musiqa o'qituvchisi ijrochiligi va etnopedagogik madaniyatini tashkiliy, xissiy, ruhiy, pedagogik, siyosiy va boshqa shakllarni mustahkamalashga imkon beradi. Xuddi ana shu jarayonlar bo'lajak musiqa o'qituvchisining "kasbiy madaniyat" tushunchasiga kengroq murojaat etishi, o'zning pedagogik, kasbiy faoliyatini bosh mezon bo'lishi uchun faol bo'lishi kerak.

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy madaniyati deganda – uning mehnat taqsimoti va ijrochiligining kasbiy amaliy va ma'naviy faoliyatining turli sohalarini tabaqalash jarayonlari bilan shartlashgan va ixtisoslashgan shakllaridan biri tushuniladi. Etnopedagogik faoliyat – bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy mehnat faoliyati darajasini belgilovchi ijtimoiy

fazilatlar tizimidir. Ayrim chet el olimlari o'zlarining tadqiqotlarida kasbiy madaniyat xaqida so'z borganda bu – “mehnat sub'ektining ijtimoiy-kasbiy sifati” deb baholaydi (G.I.Gaisina, I.F.Isaev). Bakalvriat talabalarining kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan fazilatlarini rivojlantirishning hal qiluvchi omillaridan biri sifatida bakalvriat talabasining kasbiy madaniyatini avvalo o'zi tushinishni bilishi juda muhim bo'lib, keyingi bosqichda uning mohiyatini o'zining namunasida boshqalarga ko'rsata olishidir. Xuddi shu tariqa bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy madaniyatini, uning xususiyatlari, ikkinchi tomondan shaxsning kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan fazilatlarini rivojlantirish kasbiy faoliyatida hal qiluvchi omillardan biri ekanligi, xuddi shuningdek, pedagogik faoliyatga tayyorlashda muhim ahamiyatini belgilaydi.[7]

Yuqorida ta'kidlab o'tilgan bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik madaniyati faoliyati bilan bog'liq bo'lgan yana bir kasbiy-pedagogik tushuncha bu – “pedagogik madaniyat”dir. “Pedagogik madaniyat” – tushunchasi ta'lim-tarbiya amaliyotiga kiritilgan bo'lib, uning mazmuni masalasi ustida kengroq tadqiqotlar olib borishni taqazo etadi. Qabul qilingan uslubiy asoslarga tayangan holda shuni alohida ta'kidlash kerakki, kasbiy-pedagogik madaniyatning u yoki bu modelini asoslaydigan muayyan xilma-xil yondashuvlar mavjud. Uning tarkibiy qismlari sifatida kasbiy faoliyatda: aksiologik, texnologik, shaxsiy-ijodiy; aksiologik, texnologik, evrestik, shaxsiy-amaliy tajriba, kasbiy-amaliy mahorat; pedagogik faoliyatda: pedagogik qobiliyat, pedagogik mahorat, xususiy maxorat, faol pedagogik tajriba; o'zini o'zi boshqarish va tartibga solish, pedagog-o'qituvchining odob-axloq madaniyati. Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy faoliyatida pedagogik madaniyati tuzilishini quyidagi uchta komponentga ajartish mumkin:

Kognitiv; qadriyatli (odob-axloq); xissiy-irodaviy. Mazkur tushunchalarni o'z xususiyatiga ko'ra quyidagicha izohlanadi. Ya'ni: kognitiv – kasbiy pedagogik madaniyatning kasb ahamiyatiga ega bo'lgan bilimlar, ko'nikmalar, faoliyat algoritamlari, kasbiy fikrlash xususiyatlari; qadriyatli (odob-axloq) – kasbiy xulq-atvor stereotiplari, kasbiy-moddiy ob'ektlar majmui, kasbiy mehnatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan mehnat vositalari; xissiy-irodaviy – o'zida yuksak ijrochilik an'analarini mujassam etishi, istalgan sharoitda namoyon eta olishi; kasbiy-ruhiy tayyorgarligi, tajriba, mahoratini namoyish eta olishi.[3]

Tilga olingan ushbu komponentlar bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy pedagogik madaniyati bo'lib, u “bilim”, “ko'nikma”, “kasbiy kompetentsiya”, “qadriyatlar”, “qiziqishlar”, “amaliy faoliyat” va “xulq-atvor” normalarini sifatli rivojlanishi bo'lib, u to'g'ridan-to'g'ri mehnat unumdorligi natijasi hisoblanadi.

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining etnopedagogik faoliyatida pedagogik madaniyati haqidagi tadqiqot doirasidagi nazariy yondashuvlar umume'tirof etilgan qadriyatlar tizimiga asoslangan har qanday faoliyat shaklining muhim sifati, ijodiy qobiliyati, amaliy tajriba me'yorlari hisoblanadi. Aynan shunday yondashuvlar bo'lajak musiqa o'qituvchisining pedagogik madaniyati “o'qituvchining mulkiga aylangan ijtimoiy-pedagogik madaniyatining ajralmas bir qismi bo'lib, uning kasbiy-pedagogik yo'nalishlarining tabiati va darajasini, pedagogik va kasbiy kompetentsiyasini, umummadaniy bilim, ko'nikma, ish tajribasi, asosiy faoliyat turi hisoblangan – kasbiy ijrochiligida individul xatti-xarakatlari ifodalangan shaxsiy fazilatlarini darajasiga bog'liq. Bundan kelib chiqadiki, bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy ijrochiligida namoyon bo'lishi musiqiy va pedagogik madaniyat bo'lib, u o'z navbatida

“musiqiy madaniyat” va “pedagogik madaniyat” tushunchalarining ma’nosini ochib berishga xizmat qiladi.

“Pedagogik faoliyat” tushunchasi ham bo’lajak musiqa o’qituvchisining kasbiy ijrochiligi faoliyatida muhim ahamiyatga ega. Pedagogik faoliyat – “keksa avlodlardan yosh avlodlarga insoniyat tomonidan ta’lim va tarbiyada to’plangan boy madaniy tajribani o’tkazish, doimiy ravishda ularning shaxsiy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, amalga oshirish mexanizmlarini taklif qilish, ularni kishilik jamiyatida vazifalarini bajarishga qaratilgan ijtimoiy faoliyatning alohida turidir. Olimlar ilmiy nazariya va o’z qarashlarida pedagogik faoliyat bilan har bir shaxs o’z ixtiyori bilan yosh avlodga o’zini o’zi tarbiyalash, nazorat qilish, ta’lim olish, bilish, turli nazariyalar ustida ishlashda kasbiy-pedagogik faoliyat xususiyatlarini o’rgatishni qo’llab-quvatlaydilar.

Endi “Musiqiy faoliyat” tushunchasiga keladigan bo’lsak, u turli ilmiy sohalarda “musiqashunoslik, etnomusiqashunoslik, cholg’ushunoslik, kasbiy ijrochiligi, ijrochilik asoslari, pedagogika, psixologiya, falsafa” nuqtai nazardan kategorik talqin etadiladi. Hozirgi vaqtda eng ko’p va keng tarqalgan musiqa faoliyatning mohiyatini, uning asosiy ko’rinishlarida talqin qilish – musiqa asarini ijro etish, musiqa yaratish, xisiy-irodaviy idrok etishdir. Ushbu falsafiy yondashuvlar musiqiy va badiiy faoliyatni insonning musiqa bilan o’zaro munosabati jarayoni sifatida tushunib olishni taqazo etib, uning musiqiy dunyoqarashlarida o’z aksini topadi.

Talaba-yoshlarni musiqiy faoliyatini ko’rib chiqishda asosiy e’tibor, uning faoliyatligiga qaratiladi. Buning natijasida u bakalavriat talabalarining musiqa san’atining asosiy faoliyat turi hisobangan kasbiy ijrochiligi orqali atrofdagi voqelik va o’z mahoratini etnopedagogik vositasida taqdim etadi. Shu bilan birga musiqa ta’limi faoliyat turlarining yuqorida ta’kidlangan ijrochilik malakasini o’zida singdirgan bo’lishi lozim. Tadqiqotimizning mazkur bo’limdagi asosiy maqsadi bo’lajak musiqa o’qituvchisining etnopedagogik faoliyati davomida jamoa orasidagi munosabatlardagi ruhiy-xisiiy jarayonlarni bakalavriat talabalari orqali ochib berish asosida tavsiflanadi. Bu jarayonda etnopedagogik faoliyatda idrok va ijro etish, o’zini o’zi takomillashtirish, kasbiy faoliyatda qo’llash, ta’lim tizimida talaba-yoshlarga individul (guruhli) o’rgatishdan iboratdir.

Faoliyatning psixologik nazariyasi pozitsiyasidan yondashuv ham mavjud bo’lib, unga ko’ra, uning (faoliyat) asosiy shakllari kasbiy ijrochilik, o’rganish va provard natija mehnatdir. Bo’lajak musiqa o’qituvchisining etnopedagogik madaniyatining o’ziga xos xususiyatlaridan biri, bu – uning refraktsiyaligidir.

Kasbiy-pedagogik faoliyatda talaba shaxsi hayotining shakli sifatida belgilangan nuqtai nazarda qiziqish uyg’otishidir. Unda shaxsning voqelikni pedagogik nuqtai nazardan o’zini o’zi o’zgartira olish istagini paydo qilishdi. SHu sababli mazkur ilmiy qarashlar tatqiq etilayotgan masalani tub mohiyatini tushunishda musiqiy madaniyatning badiiy namunalari bilan aloqa qilish usuli sifatida asosiy belgisidir. Ko’tarilayotgan muammoni retrospektiv tekshirish shuni ko’rsatadiki, bo’lajak musiqa o’qituvchisi o’zining kasbiy va pedagogik faoliyatidagi g’oyalar Sharq xalqlarining dunyoqarashi, unf-odati, kishilik jamiyatidagi ijtimoiy mehnat faoliyati samarasi natijasida kelib chiqan bo’lib, mahalliy aholining musiqa madaniyatida o’ziga xos tarzda shakllangan, rivojlangan va takomillashgan. Musiqa ta’limi har doim yosh avlodni hayotga tayyorlashning ajralmas bo’lagi sifatida doimo jamiyatning e’tbrida bo’lib kelmoqda. Mazkur holatni O’zbekiston Respublikasida Prezident Sh.Mirziyoev tomonidan qabul qilingan

qarorda ko'rish mumkin. Bundan ko'rinib turibdiki, haqiqatdan musiqa ta'limi har doim yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashning eng oddiy va sodda vositalaridan biri sifatida jamiyatda o'z o'rnini ko'rsata oladi. Kasbiy musiqa haqidagi bunday qarashlar, yosh avlod ta'limi va tarbiyasida katta o'rin egallab, uning g'oyaviy munosabatlarda o'z o'rnini topishda va shaxs sifatida ijtimoiylashuvida umumahamiyat kasb etadi.[1]

O'zbek musiqa merosida shakllangan mahalliy musiqa an'analari tizimini shakllanishining dastlabki bosqichlarida insonni cholg'u musiqasi turlari bilan tanishtirish uchun, uning ko'p jihatdan utilitar ma'noga ega. Keyinchalik odamlar orasida diniy, maishiy, mavsumiy, oilaviy, mehnat munosabatlarini o'zida namoyish etgan aytim va cholg'u turlari keng qo'llanilgan. Kasbiy musiqaning ta'lim va tarbiya masalalarida qo'llanishida chet el olimlarining xizmati katta bo'ldi (D.Kabalevskiy, Jak Dalkroz, Karl Orf, Zoltan Koday). Bu jarayon endilikda musiqa pedagogikasining asosiy g'oyalariga aylanib ulgurdi.

Musiqa ta'limi va san'ati ijro namunalarining mavjud bo'lishi bo'lajak musiqa o'qituvchisi hisoblangan bakalavriatning musiqa ta'limi ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy bilim, ko'nikma, tajriba, mahorat va malakaviy kompetentsiyasini rivojlantirishni belgilab beradi. mazkur pedagogik yo'nalishning asosiy nazariy g'oyasi bo'lajak musiqa talabalarini kasbiy faolligini qo'llab-quvvatlash, ularni kelajakda egallashi lozim bo'lgan kasblariga bo'lgan qiziqishni orttirishdir. Ya'ni, bir so'z bilan aytganda talabalar bilan bevosita musiqiy-pedagogik muloqotni o'rnatish bilan bog'liq bo'lgan maxsus talablarni o'zida rivojlantirishdir. Musiqa ta'limi o'zining deyarli barcha rivojlanish davrida bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy faoliyatiga asoslanganligi sababli, musiqiy ijrochilik aynan ijrochilikning eng muhim kasbiy qadriyatlaridan biri hisoblanadi. Keyingi ta'lim va ijrochilikdagi rivojlanish jarayonlari musiqa-ijrochilik faoliyati musiqa pedagogikasi kasbining ajralmas qismi hisoblanadi. Cholg'u ijrochisi tomonidan hal qilinadigan kasbiy vazifalar prizmasidan o'ziga xos tarzda singan musiqa pedagog ijrochisi kabi yo'nalishlar kasb etadi. Bu uning yuqori professional ijrochisi faoliyatidan asosiy farqidir.

Tadqiqot davomida bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy faoliyatini tartibga solish ma'lum bir kasbiy madaniyat (qonunlar) bilan belgilab qo'yilgan ijrochilik an'analari bilan samarali kechadi. Musiqa pedagogikasi ta'limi jarayonida bo'lajak musiqa o'qituvchisining milliy urf-odat, an'ana, kasbiy qadriyatlar, shaxs fazilatlarini bilan bog'liq holda tashkil etish lozim.[4]

Mahalliy olimlar tomonidan musiqa o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashning madaniy muammolariini ishlab chiqish aslida XX asrning 80-90 yillariga to'g'ri keladi. O'sha davrlarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlarning boshlang'ich nuqtalaridan biri musiqa ijrochiligi bo'yicha tayyorlanayotgan kadrlarning faoliyatida ikki tamoyil musiqiy pedagogika (1), kasbiy-ijodiy (2) muhim rol o'ynaydi. Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy ijrochiligi bo'yicha kasbiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirishda bir qator pedagogik qobiliyatlarni o'zida singdirishi lozim. Bulardan biri kasbiy fikrlashdir.

Kasbiy fikrlash – bu bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchisining musiqa ijrochiligida ijro etish madaniyati, uning mohiyati, musiqa o'qitish metodikasi bilan bog'liq. Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining ijrochiligida kasbiy tayyorlash jarayonida shaxsning musiqiy-estetik madaniyati va uning rivojlanishi ikkita asosiy komponentni – musiqiy faoliyat va musiqiy ongini, shuningdek, ularda mos keladigan kuy tizimlarini ajratib ko'rsatadi. umuman olganda musiqa ijrochiligi bo'yicha bo'lajak musiqa o'qituvchilarni ijrochiligini rivojlantirishda

musiqiylik, axborot, operativ, motivatsion va baholash komponentlaridan foydalanish pedagogik kuzatishlar natijasida aniqlandi.

Mazkur komponentlar bo'lajak musiqa o'qituvchilarining musiqa ijrochiligida kasbiy tayyorlash muammosiga yondashuv nazariy g'oyalarini belgilab berdi. Jumladan, bakalavriat talabasini oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan, shuningdek, bevosita ularni kasbiy tayyorgarligiga xizmat qiladigan musiqiy-nazariy fanlarni o'qitish metod va usullarini belgilab berdi. Shu bois musiqiy-nazariy fanlarni o'zlashtirish jarayonida talabalar badiiy madaniyat haqidagi tushunchalarni o'zlashtirib oladilar. Bu talabalarning badiiy madaniyatni agallab olish lozimligini ko'rsatadi.

Badiiy madaniyat – bo'lajak musiqa o'qituvchisi shaxsiyatining kasbiy faoliyati sifati bo'lib, u o'quv jarayonidagi tizimli bilimni nazarda tutadi. Yanada aniqroq qilib aytadigan bo'lsak, bakalavriat talabalarini badiiy-musiqiy ta'lim va tarbiyalashning bilim, ko'nikma, malaka va kompetentsaviy qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi musiqiy-psixologik-pedagogik bilimlar, malakalar, musiqiy-estetik ong; kasbiy (ijodiy) faoliyat turlari; umumiy va musiqiy pedagogik qobiliyatlar; kasbiy axloqiy munosabatlar darajasi bilan uyg'unlashadi. Natijada musiqa san'ati ijrochiligi yordamida talabalarni o'qitish, tarbiyalash, rivojlantirish, takomillashtirish, o'zaro pedagogik munosabatlarda o'zini o'zi rivojlantirishga qaratilgan kasbiy faoliyat asosi sifatida namoyon bo'ladi.[5] Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining musiqa ijrochiligi bo'yicha kasbiy madaniyatini tasniflashda, uning ijtimoiy hayot munosabatlari bilan o'zaro uyg'unligini bilan asoslanadi. Ya'ni, musiqa ijrochisining kasbiy madaniyati shaxsiy fazilatlariga taalluqlidir. U tarixiy uzluksizlik, shaxsni kasbiy rivojlanishi, madaniy merosga munosabat, uni o'rganish, uni saqlay va yetkazish, ijtimoiy hayotdagi innovatsion o'zgarishlar ishlab chiqarishdagi uzluksizlikni ta'minlaydi, g'oyalar oqimini belgilaydi. Ya'ni, pedagogik madaniyat – bu pedagogik jarayonning integral xarakteristikasini, bilim, ko'nikma, malaka va kompetentsiyaviy qobiliyatlarni avalam bor, mukammal o'rganishga va avlodan-avlodga o'tkazishning o'ziga xos institutlar shaklidir.

Ijtimoiy jamiyatning musiqa madaniyati ma'lum bir davrlarda yaratilgan va saqlanib kelgan musiqiy qadriyatlarni o'z ichiga olgan tizim sifatida qaraladi. Ularni yaratish, saqlash, ko'paytirish, rivojlantirish, takomillashtirish, tarqatish, idrok etish va foydalanishni turli metod va mexanimlaridan foydalanishni taqazo etadi. Bu esa asosan ta'lim muassasalarda tashkil etiladi va amalga oshiriladi. Jamiyatning pedagogik va musiqiy madaniyatlari tizimlarini bir-birini to'ldirish tamoyiliga asoslangan holda ko'rib chiqish musiqiy-pedagogik madaniyatni muayyan ijtimoiy vazifalarga ega tizim sifatida ko'rsatish imkonini berdi.[6]

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2022 yil 2-fevral kuni imzolangan "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi "Yangi O'zbekiston" gazetasining 2022 yil 4-fevral kuni 25-son.
2. Panjiyev.Q.B. O'zbek xalq qo'shiqlari vositasida bo'lajak musiqa o'qituvchilarini kaspiy tayyorgarligini takomillashtirish. Monografiya. Toshkent 2022.B.202.
3. Песталоци И.Г. Как Гертруда учит своих детей.М.1963.
4. Muslimov N.A. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarini kasbiy shakllantirish. Toshkent. Fan.2004.
5. Ibrohimov O.A. "Maqom va makon" Movaraunnahr.Toshkent 1996 yil.

6. Ibrohimov O.A. 4-sinf musiqa madaniyati darsligi. Toshkent 1996.
7. Inoyatov U.I. Теоритические и организационно – методические основы управления контроля качества образования и профессиональном колледже Дисс.док.пед наук.- Тошкент.2003.Ст.327.

INNOVATIVE
ACADEMY